

Obsah

1	Úvod	3
2	Geografické uspořádání	5
3	Vývoj města Dubaj	6
	3.1 Původ názvu města Dubaj	6
	3.2 Stará Dubaj.....	6
	3.3 Město Dubaj za vlády šajcha Rášida Maktúma od roku 1958 až do roku 1990.....	7
	3.4 Současná Dubaj.....	9
4	Historické události před a po vzniku Spojených arabských emirátů.....	11
	4.1 Qawásim	12
	4.2 Banú Jás	13
	4.3 Smluvní státy	14
	4.4 Éra ropy a nezávislosti.....	18
	4.5 Nové výzvy pro nový národ.....	21
	4.6 Problémy s Íránem.....	22
5	Vládnoucí rod al-Maktúm a jeho představitelé.....	25

5.1 Saíd bin Maktúm	27
5.2 Rášid bin Saíd Maktúm	28
5.3 Maktúm bin Rášid Maktúm	30
5.4 Muhammad bin Rášid Maktúm	32
5.5 Hamdan bin Muhammad bin Rášid Maktúm	37
6 Závěr	38
7 Seznam použitých zdrojů	40
8 Resumé	42
9 Obrazová příloha	43

1 Úvod

V této bakalářské práci se zabývám Spojenými arabskými emiráty a emirátem Dubaj. Téma jsem si vybrala proto, že v české odborné literatuře postrádám rozsáhlejší práci, která by se bezprostředně věnovala Spojeným arabským emirátům a současně informovala o jednotlivých emirátech. Jedinou mírnou oporou v českém jazyce nám může být kapitola v knize Eduarda Gombára Kmeny a klany v arabské politice, pokud do relevantních literárních zdrojů nezahrnujeme hrstku cestovních průvodců a novinových příspěvků na téma výstavba netradičních architektonických skvostů v Dubaji. Podkladem k vytvoření této bakalářské práce byla již zmiňovaná kniha Eduarda Gombára a anglické zdroje jako jsou anglické publikace, ročenky vydané vládou Spojených arabských emirátů a internetové zdroje. Do těch můžeme zahrnout oficiální stránky současného vládcy Dubaje šajcha Muhammada bin Rášida Maktúma, oficiální vládní stránky Spojených arabských emirátů, nebo stránky anglických a arabských periodik.

Cílem práce je podrobně zpracovat historický vývoj Spojených arabských emirátů se zaměřením na emirát Dubaj a jeho vládnoucí rod. Nejprve seznámím čtenáře s geografickými aspekty Spojených arabských emirátů a popíši přesnou polohu federace. Dále se zabývám historickým vývojem malého města Dubaj, které bylo ovládáno arabským kmenem Banú Jás, až po současnou podobu hlavního města emirátu Dubaj jako významné světové metropole. Následně se věnuji podrobnému historickému vývoji Spojených arabských emirátů. Paralelním popisem dějinných událostí v rámci emirátu Dubaj a Spojených arabských emirátů si kladu za cíl vytvořit ucelený historický obraz zmiňovaného území. V dalších kapitolách představuji vládnoucí dubajský rod al-Maktúm a jeho jednotlivé vládcy. Postupuji chronologicky od prvního vládcy šajcha Maktúma bin Butí až po osobu korunního prince emirátu Dubaj Hamdana bin Muhammada bin Rášida Maktúma. Pro lepší orientaci propojuji životopisné údaje nejvyšších představitelů emirátu s historickým

kontextem. Při představování jednotlivých vládnoucích emíru si jistě pozorný čtenář všimne bezchybného, úspěšného a tvořivého jednání všech vládnoucích hlav dubajského emirátu. Vnímavý čtenář se také nejspíše bude zabývat myšlenkou, že úspěch může být pouze tam, kde existuje i neúspěch. A bezesporu vládní sféry emirátu Dubaj i celých Spojených arabských emirátů takové neúspěšné zkušenosti mají, avšak oficiální vládní informační zdroje tyto nezdary neuvádějí.

Při přepisu arabských slov a jmen používám téhož přepisu jako Luboš Kropáček v knize Duchovní cesty islámu s tím rozdílem, že neuvádím hamzu (ráz) a ajn.

2 Geografické uspořádání

Spojené arabské emiráty jsou státním územním celkem spojeným do federace sedmi emirátů: Abú Dhabí, Dubaj, Šardžá, Adžmán, Umm al-Qajwajn, Rás al-Chajma a Fudžajra. Spojené arabské emiráty leží v oblasti Blízkého východu v jihovýchodním cípu Arabského poloostrova. Faktickými sousedy jsou Saúdská Arábie a Omán.¹ Smlouvy o přesné poloze hranic se Saúdskou Arábií nebyly do této chvíle zveřejněny a přesné vytyčení hranic není stále známé. V roce 2003 byla podepsána a ratifikována Smlouva o hranicích s Ománem. Součástí této smlouvy bylo i hraniční uspořádání s ománským poloostrovem Musandam včetně enklávy Madha, avšak obsah dohody a mapy s vyznačeným územním vyrovnáním nebyly zatím zveřejněny.²

SAE zabírá asi celkovou plochu 83 600 metrů čtverečních včetně 20 ostrovů. Rozkládá se na území zhruba o velikosti Portugalska. Pobřeží SAE je dlouhé 700 km, 600 km podél Arabského zálivu, 100 km pobřeží omývá Ománský záliv. Čtyři pětiny rozlohy SAE je vyprahlá poušť. Podél jižní hranice Spojených arabských emirátů se rozprostírá rozlehlá poušť Rub al-Chálí.³

Součástí emirátu Dubaj je 72 km dlouhé pobřeží podél Arabského zálivu. Rozloha činí 3 885 km čtverečních a k území patří i malá enkláva s názvem Hattá, která se nachází v blízkosti Ománu mezi horami Hadžar, což odpovídá pěti procentům celkové rozlohy země. Hlavní metropolí emirátu Dubaj je stejnojmenné město Dubaj, které se nachází podél přírodní řeky a řadíme ho mezi druhé nejvýznamnější město celých Emirátů po hlavním městě Abú Dhabí.⁴

¹ Viz obrazová příloha, str. 43.

² http://www.mongabay.com/reference/new_profiles/170.html.

³ <http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2001/ENG/>, str. 27.

⁴ <http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2003/ENG/>, str. 34.

3 Vývoj města Dubaj

3.1 Původ názvu města Dubaj

Odkud pochází název Dubaj? Jednou teorií je, že slovo Dubaj je kombinací slov dva a bratři pocházející z íránského fársí. Později byly tyto dvě slova překládány jako Dejra a Bur Dubaj. Jiná teorie označuje názvem Dubaj menší trh, který je připodobňován prosperujícímu trhu jméno Daba. Jiné odůvodnění říká, že jméno pochází od výrazu pro peníze, protože se Dubaj stávala významným obchodním centrem. Stojí za zmínku, že existuje i jiné město s názvem Dubaj, které se nachází v Saúdské Arábii v regionu Dahná mezi městy Rijád a Dammám.⁵

3.2 Stará Dubaj

V 18. století byla Dubaj malou rybářskou a obchodní vesnicí obydlenou členy kmene Banú Jás. Rodina al-Maktúm se usadila v Dubaji v roce 1833, když se členové z kmene Al Bu Falás přesídlili z Abú Dhabí. Mladý šajch Maktúm Bin Butí vládl Dubaji efektivně a vystavěl prosperující pobřežní město.⁶ S nárůstem populace rozdělil město do tří různých oblastí. První městskou částí se stala Dejra, která měla největší rozlohu a rozvinula se do hlavního obchodního centra. Na západním břehu byla vystavěna druhá a třetí část města – Bur Dubaj a Šindagha. Obě části byly odděleny širokým pásem písku, který se během přílivu dokázal zaplavit vodou. Městská část Šindagha se nachází na úzkém pruhu země a odděluje moře od řeky. Tato městská část měla nejmenší rozlohu a stala se hlavní obytnou částí. Místo bylo tradičním bydlištěm vládnoucích šajchů a později zde byl vystavěn i dům šajcha Saída, který

⁵ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=13d94c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vgnnextf mt=default>.

⁶ Viz obrazová příloha, str. 44.

stále existuje. Šindagha byla pravděpodobně i ústředním místem kmene Banú Jás.⁷

Transport osob i zboží na souši vykonávali osli a velbloudi. Přeprava z břehu na břeh potoka měla náročnější a zdlouhavější verzi v podobě obcházení celého břehu řeky nebo pomocí malých dřevěných loděk nazývaných abra. Dejra trh, městský veřejný trh lemovaný úzkými krytými uličkami, čítal 350 obchodů se zbožím z celého světa a stal se největším trhem v regionu. Mnozí řemeslníci neměli svůj obchod, ale pracovali na volném prostranství. Tímto způsobem docházelo i k přímému kontaktu se zákazníky. Trh také plnil funkci setkávání obyvatel, modlitby i odpočinku. Před zavedením elektřiny v roce 1952 se používaly pro osvětlení petrolejové lampy nebo svíčky. Uhlí dovážené z Ománu se používalo na vaření. Pitná voda se čerpala ze studní okolo Dubaje.⁸

Většina obyvatel žila v tzv. barasti nebo chatách postavených z palmových listů. Domy byly stavěny ze sádry, materiálu ze slanisek na konci zátoky a z korálového kamene. Nejvyššími body města byly větrné věže, které sloužily k ochlazování domů. Obyvatelé tehdejší Dubaje požívali vyšší životní standardy než jejich regionální sousedé. Důvodem byl prosperující přístav a trh.⁹

3.3 Město Dubaj za vlády šajcha Rášida Maktúma od roku 1958 až do roku 1990

V roce 1958 byl zvolen vládcem emirátu Dubaj šajch Rášid Maktúm. Byl přesvědčen, že dokáže díky svým snahám vybudovat velké a významné město. Vytvořil plán budoucího rozvoje města, který zahrnoval zlepšení infrastruktury související s nárůstem obyvatel,

⁷ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=13d94c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vgnextf mt=default>.

⁸ Codrai, Ronald (1992): *Dubai: An Arabian Album*, Motivate Publishing, Dubai, str. 56, 198.

⁹ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=13d94c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vgnextf mt=default>.

podpoření stávajících služeb a vytvoření služeb nových. V roce 1959 odsouhlasil revitalizaci říčního toku, která měla omezit volný pohyb námořních lodí. Koryto řeky bylo vyhloubeno a získaná půda byla navrstvena podél jeho břehů. Takto kultivovaný projekt byl prodán a získané peníze posloužily k zaplacení celé stavby.¹⁰ V roce 1960 byla modernizace dokončena a potok se stal hlavním přístavem v Zálivu. S rostoucí poptávkou rostla i potřeba výstavby nových přístavních míst a skladů. V roce 1967 vzrostl počet kotvištních míst z pouhých čtyř až na číslo pětadvacet a tato rekonstrukce dokázala vyhovět i požadavkům největších lodí. Oficiálně byl Přístav Rášid otevřen 5. října 1972.¹¹

Po tomto přístavu byl zbudován i přístav jménem Džabal Alí, který je označován za největší umělý přístav se šedesáti sedmi kotvištními místy. V roce 1985 byla kolem přístavu vybudována tzv. Volná zóna Džabal Alí. Zóna, která se stala ideální základnou pro nadnárodní společnosti jako skladové a distribuční místo pro celý Perský Záliv. Místo pružně reagovalo na potřeby trhu jako na místo výroby, obchodu, služeb a v neposlední řadě i jako distribuční křižovatka mezi všemi zeměpisnými směry jako jsou Střední východ, asijský subkontinent, Afrika i území bývalého Sovětského svazu, východní Evropy a mnoho jiných. Do konce roku 1998 prošlo Volnou zónou Džabal Alí asi 1500 firem z osmdesáti zemí světa a každým dnem tento počet narůstá.¹²

V roce 1959 šajch Rášid zveřejnil projekt na zbudování letiště, které bylo dokončeno roku 1961. Vysoký zájem leteckých společností o přistávací práva nebyl žádným překvapením z důvodu rozšiřování dubajského trhu a zvyšováním počtu obyvatel pracujících na tomto území. V roce 1985 se letiště Dubaj stalo domovskou základnou pro nově založenou národní leteckou společnost Emirates.

¹⁰ Viz obrazová příloha, str. 45.

¹¹ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=08694c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vgnextf mt=default>.

¹² Dubai Municipality(1998): *Dubai City*, Imprint Emirates Publishing & Advertising, Dubai, str. 17.

Šajch Rášid se ztotožňoval s představou, že vše je možné. Dalším významným počinem byla výstavba Mostu al-Maktúm. Od května roku 1963 se most stal významnou spojnici mezi Dubají a Dejrou. Jak jsme se mohli přesvědčit z následujících příkladů, město Dubaj v letech 1958-1990 procházelo masivní modernizací a efektivním přetvářením v moderní konkurenceschopné město.¹³

3.4 Současná Dubaj

Současný vládce Jeho Výsost šajch Muhammad bin Rášid Maktúm navazuje na tradici snah svého rodu a pokračuje v odkazu svého otce vytvořit z Dubaje význačné světové město. Aby uskutečnil svou vizi, vytváří výhodné podmínky pro zahraniční investory, prezentuje emirát Dubaj jako zónu volného obchodu a přitažlivou turistickou destinaci. V rámci mezinárodního trhu zvyšuje konkurenceschopnost emirátu rozvojem informačních technologií a IT průmyslu. Do informačních počínů můžeme zařadit projekty *Dubai Internet City*, *Dubai Media City*, *Knowledge Village Dubai* a v neposlední řadě i tzv. *e-government*. Je to internetový portál přístupný od října 2011 a obyvatelé pomocí internetového připojení mohou uhradit nejrůznější licence, poplatky, pokuty a zvyšovat svou informační gramotnost.¹⁴

Dubaj se také představila jako centrum mezinárodních financí. V únoru 2002 bylo otevřeno tzv. Dubajské mezinárodní finanční centrum, které plní funkci mostu mezi regionálními a světovými finančními trhy.

Mezinárodní letiště Dubaj do roku 1990 sloužilo převážně jako přestupní bod do ostatních zemí světa. V současné době město spolu s letištěm plní i funkci významné turistické destinace a vládnoucí rodina tento trend ještě umocnila pravidelným pořádáním tzv. Dubajského

¹³ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=08694c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vnextf mt=default>.

¹⁴ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=30994c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vnextf mt=default>.

festivalu nakupování. Turisté v době festivalu mohou využít značné slevy na dubajské zboží a zajímavou tradicí se stalo i vytvoření tzv. Světové vesnice, která zahraniční návštěvníky vizuálně informuje o kultuře, řemeslech a výrobcích z cizích zemí.¹⁵

Nedílnou součástí rozvoje města je i architektonický pokrok a budování netradičních velkolepých stavebních skvostů. Nejluxusnější ubytování nalezneme v sedmi hvězdičkovém hotelu Burdž al-Arab v podobě plachetnice.¹⁶ Nelze se nezmínit ani o kontroverzních umělých ostrovech Palm Džumejra, Palm Dejra, Palm Džabal Alí, které mají být místem zábavy, stravování, nakupování a kombinací přístavu, hotelů, kanceláří a rezidenčních bytů.¹⁷

Ambiciózním i zdařilým počinem je výstavba dubajského sportovního zázemí, které se stalo důležitou základnou sportu pro celý Blízký východ. V současné době emirát Dubaj zaštiťuje sportovní akce jako je *Tennis Open* nebo golfový turnaj *Dubai Desert Classic*. Avšak nejznámější sportovní událostí je nejbohatší dostih na světě tzv. *Dubai World Cup*. Nejdříve se dostihové klání konalo v rámci Dubajského festivalu nakupování. Dnes se dostihový závod stal svébytnou oslavou arabské kultury a zanícenosti pro dostihový sport.¹⁸

Čtenáři nemohla uniknout cílevědomá snaha o vytvoření světového prvenství v oblasti komunikačních technologií, finančnictví i cestovním ruchu. K vybudování této pozice by nedošlo bez objevení ropy, a proto se vládnoucí rod al-Maktúm snaží finanční zdroje z ropy využívat efektivně a vytvořit odvětví, která by přinesla stálou finanční nezávislost.

¹⁵ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=30994c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD&vgnextf mt=default>.

¹⁶ Viz obrazová příloha, str. 46.

¹⁷ http://www.e-architect.co.uk/dubai/dubai_buildings.htm.

¹⁸ <http://guide.theemiratesnetwork.com/living/sports.php>.

4 Historické události před a po vzniku Spojených arabských emirátů

Historie Spojených arabských emirátů jako nezávislé federace je velmi mladá, avšak jako území arabských kmenů je mnohem starší. Emiráty existovaly v podobě vesnic. Lidé žili z rybaření a drobného zemědělství. Obyvatelům z Arabského poloostrova je připisován původ vycházející z kmene Hinnáwí, který vznikl v jižní části poloostrova, a z kmene Gháfirí, který pocházel ze severní části. Dlouhodobým trendem v tomto období bylo přesídlování do pobřežních oblastí z důvodu vylepšení životní situace navzdory kmenové soudržnosti. Pohyb obyvatelstva způsobilo rozdělování kmenů do jednotlivých klanů městského a beduínského typu. Každé uskupení mělo svého šajcha a bránilo pouze své vlastní zájmy a individuální potřeby.¹⁹ V 7. století obyvatelé Arabského poloostrova konvertovali k islámskému náboženství a tím se změnila i podoba kmenové pospolitosti. Náboženský směr se politicky zařazoval k wahhábovcům, tedy k formě sunnitského islámu hanbalovského směru. Pojem muslimská obec změnil představu soužití a právo šaría přineslo faktické změny.²⁰

Území bylo v područí několika islámských dynastií, nejvýznamnější dynastii Abbásovců je přisuzován kulturní rozkvět. Od 15. století dochází v oblasti Perského zálivu k námořním bitvám mezi evropskými mocnostmi, Araby i Peršany o strategické území, které bylo významnou obchodní spojnici s Dálným východem.

Životní podmínky ve vnitrozemí Arabského poloostrova byly tvrdé a mocenské boje mezi kmeny o půdu, přírodní zdroje a vodu byly na denním pořádku. Výsledným efektem bylo vydělení dvou hlavních kmenů

¹⁹ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 7 – 11.

²⁰ Gombár, Eduard (2004): *Kmeny a klany v arabské politice*, Karolinum, Praha, str. 82.

Qawásim a Banú Jás, které zamířily do pobřežní oblasti. Potomci těchto kmenů dali základ pro moderní obyvatelstvo Emirátů.²¹

4.1 Qawásim

Qawásim byla důležitá dynastie založená na počátku roku 1700 v oblasti dnes známé jako Rás al-Chajma a Šárdža. V té době se jednalo o dva významné přístavy, které byly řízeny jako jeden celek. Před usazením dynastie Qawásim se oblast Rás al-Chajma nazývala Džulfar a plnila funkci jednoduché přístavní vesnice, jejíž obyvatelé žili v jednoduchých dřevěných domech a základem živobytí byl rybolov. Rás al-Chajma v současnosti zabírá asi 656 čtverečních kilometrů. Šárdža, která se nachází blíže Ománu a která zahrnuje více než 1000 kilometrů čtverečních, je třetím největším ze sedmi stávajících emirátů.²²

Jedním z nejdůležitějších vůdců byl šajch Rášid ibn Mattár bin Rahmán Qásimi (1727-1777), který se prohlašoval za potomka Proroka Muhammada. Námořní klan Qawásim z Rás al-Chajma byl ovlivněn wahhábismem a byly mu připisovány charakterové vlastnosti jako statečnost a hrůzostrašnost. Zahájil a prováděl pirátské nájezdy na britské i jiné lodě, které se přiblížily k pobřeží.²³ Úspěšnost pirátských tažení předurčovala i strategická poloha. Hormuzská úžina totiž byla jedinou přístupovou cestou zahraničních lodí do Perského zálivu. V roce 1869 se Šárdža a Rás al-Chajma oddělily v dva nezávislé státy. Šárdža začala být ovládána jinou větví Qásimi rodiny. V roce 1871 se od nezávislého státu Šárdža odpoutalo jedno z menších měst. Kabla svojí svébytností neuhájila příliš dlouho a roku 1952 byla znovu připojena k Šárdže. V roce 1932 se oblast Šárdža stala centrální oblastí Velké

²¹ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 7 – 11.

²² http://www.uaeinteract.com/history/e_walk/con_3/con3_35.asp.

²³ <http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2006/ENG/>, str. 21.

Británie. Z tohoto území britská mocnost kontrolovala celý region a pro lepší přehlednost zde britská vláda vybudovala první letiště.²⁴

4.2 Banú Jás

Kmen Banú Jás byl volnou federací několika pouštních beduínských kmenů zahrnující kmeny Al Bu Faláh, Hamáwil , Mazáří, Marár a jiné. Jeho potomci nyní tvoří vládnoucí rody v Dubaji a Abú Dhabí, dva největší a nejbohatší emiráty ve federaci Spojené arabské emiráty.²⁵

V roce 1761 se kmen Banú Jás usadil v okolí dnešní oblasti Abú Dhabí. Jeho ekonomika byla založena především na chovu velbloudů, rybolovu a výlovu perel. Tento fakt dokazuje skutečnost, že Abú Dhabí vlastnila nejvíce lodí používaných za účelem výlovu perel. V roce 1855 došlo ke vzpouře mezi šajchy z Abú Dhabí i jinými vládci. Tato vzpoura změnila vedení v nejvyšších vrstvách mocenské hierarchie a novým vládcem se stal šajch Zájid bin Chalífa Nahaján, který je občany přezdíván Velký Zájid. Stal se v očích obyvatel galantním bojovníkem od přírody, který vydobyl více půdy pro Abú Dhabí a také do konce roku 1800 sjednotil kmeny Bánú Jás vyjednávacím nebo výbojným způsobem. V roce 1868 ve válečném tažení porazil šajcha Chálida Bin Sultána a sjednocením kmenů na území Abú Dhabí získal pozici nejsilnější země v regionu.²⁶

Dubaj byla osídlena v polovině roku 1700. Původní obyvatelé se věnovali pěstování datlové palmy, která byla základem pobřežní stravy, chovu ovcí a koz. Dubaj byla také po staletí hlavním centrem lovu perel. Historické záznamy dokládají i příliv evropských lovců perel na dubajské pobřeží. Původně byla Dubaj součástí Abú Dhabí. V roce 1833 se stalo

²⁴ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 14, 16.

²⁵ http://www.gasralsarab.ae/en/Content/bani_yas_tribe.aspx.

²⁶ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 16, 17.

šajchství²⁷ nezávislé, když se rod al-Maktúm část kmene Banú Jás chopil moci v Dubaji. Al-Maktúm rodina převzala moc nad územím bez větších překážek, ale Dubaj a Abú Dhabí se stali zneprátelenými sousedy. V roce 1835 se část vrchnosti z Abú Dhabí krátce zapojila do pirátství, ale jejich aktivita byla zastavena Brity. V roce 1903 koloniální lodě Velké Británie připlouvající z Indie začaly pravidelně kotvit v dubajském přístavu spíš než na pobřeží Perského zálivu. Konkrétně Dubaj se ukázala jako hlavní obchodní přístav. Šajch Maktúm II. bin Husúr posílil skutečnost oblíbenosti přístavu zrušením pětiprocentní celní daně.²⁸

4.3 Smluvní státy

Hlavními cíli Britů bylo zachovat kontinuitu námořní dopravy související s loděmi Východoevropské společnosti a odrážet pirátské zásahy z klanu Qawásim. V roce 1819 Britové zničili hlavní město Rás al-Chajma. Po válečném tažení se Britové rozhodli spolupracovat s místními šajchy z důvodu ochrany svých plavidel. Proto v roce 1820 podepsala britská vláda s šajchy malých vesnic Všeobecnou úmluvu o ukončení loupení a pirátství.²⁹ V roce 1853 vyšla v platnost úmluva Trvalého námořního příměří s arabskými vládci, kteří dohlíželi na své jednotlivé šajcháty Šardžá, Fudžajra, Umm al-Qajwajn, Dubaj, Abú Dhabí, Rás al-Chajma a Adžmán. Ustanovené spojení vedlo k příměří mezi arabskými vládci a britskou vládou. Období britských paktů se sedmi šajcháty nazýváme obdobím Smluvních států nebo Smluvního pobřeží.³⁰

Je důležité také zmínit, že v době britského spojení se sedmi emiráty byla většina území Blízkého východu v područí Osmanské říše. Do roku 1870 z obavy narůstajícího vlivu Velké Británie vysílali Osmané své lodě do oblasti Perského zálivu, aby neztratili kontrolu nad místním

²⁷ Šajchát, česká odvozenina od arabského slova mašjacha, výraz pro území spravované šajchem.

²⁸ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 17,18.

²⁹ <http://www.britishempire.co.uk/maproom/trucialoman.htm>.

³⁰ <http://www.globalsecurity.org/military/world/gulf/uae-history.htm>.

děním. Ve stejném období se pokouší perští vládcí o vzájemné dohody se Smluvními státy. Z důvodu upevnění a vyjasnění vztahů, revidovala Velká Británie s arabskými šajchy své úmluvy a roku 1887 byl vytvořen nový pakt.³¹ Obě strany se usnesly na dodržování práva uzavírat budoucí dohody pouze s Brity a na tom, že bez souhlasu britské mocnosti nebudou na území operovat agenti jiných zahraničních mocností. Roku 1893 vydala Velká Británie formální dokument o vytvoření oficiálního státního orgánu v oblasti Perského zálivu, který vyvolal znepokojení u ostatních evropských národů.³² Přesto mezi lety 1904 a 1913 Francouzi, Němci, Rusové i Osmanská říše formálně souhlasili o nezpochybnitelném britském prvenství v Perském zálivu.

Spojenectví s britskou vládou přineslo šajchům řadu výhod. Jednou z nich byla ochrana vnitrozemí i pobřeží britským vojskem a námořnictvem. Roku 1900 arabští vládcí pocítovali nárůst britské moci, se kterým se příliš neztotožňovali. Na území byl umístěn britský agent, který dohlížel na dění ve Smluvních státech. V roce 1903 navštívil Perský záliv britský místokrál Indie, který adresoval své poselství vládnoucím šajchům a obhajoval pozice Velké Británie takto: „Jestliže dojde k vnitřním sporům, vždy naleznete podporu v podobě britského rezidenta jako přítele, který využije svého vlivu, jak to často prokázal v minulosti, a který zabrání vnitřním neshodám a udrží status quo země.“³³ Projev se vztahoval zejména k mocenským sporům jednotlivých vládců ve vnitrozemí, jednoduše protože nebylo povoleno upevňovat svůj vliv na moři.

Dalším znepokojivým aspektem pro místní vládcí bylo vytvoření britské blokády v Perském zálivu z důvodu prevence proti obchodu se zbraněmi s Francouzi, Němci nebo Rusi. Vzniklá skutečnost uzavřela příliv benefitů z těchto zbrojních obchodů a rozladění šajchové hledali nové možnosti. Jedním z možných způsobů byla přeprava zbraní po

³¹ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 22, 23.

³² <http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2004/ENG/>, str. 41,42.

³³ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 23, 24.

souši pomocí velbloudů.³⁴ Morsy Abdulláh k tomu jevu napsal: „Kulturní nedorozumění existuje naprosto všude. Britové nejsou schopni pochopit, že Arabové vnímají své zbraně jako nejdražší majetek a to jenom proto, že chtějí zachovat bezpečnost svých holých životů a svého majetku. Pokud tento fakt nedokážeme pochopit, potom ani žádná vláda nemůže zachovat právo a pořádek na Arabském poloostrově.“³⁵

V roce 1910 Britové vysílali britské námořní lodě k pobřeží z důvodu podrobnějšího sledování. Tento jev byl přímým důkazem uskutečňování plánu britské konsolidace šajchátů a upevňování vlastní kontroly. Dalším neblahým jevem byla neinformovanost šajchů o vysílání britských ozbrojených lodí k jejich pobřeží. Částečným důvodem byl britský pocit o poddajnosti vládců a přesvědčení o jejich kulturní zaostalosti a morální nízkosti. K tomuto postoji roku 1908 britský administrátor a diplomat Percy Cox dokládá vyjádření: „Ve Smluvních státech by měl být umístěn britský agent. Zkušenosti posledních dvou nebo tří let jsou přímým dokladem pochybností, zda-li je bezpečné nechat zaostalé šajchy dále ve svěřenectví rodových agentů.“³⁶

Na druhou stranu i mocnější britská strana nabývala na pochybách. Příkladem může být odstoupení vládce Abú Dhabí šajcha Zájida bin Rášida od smlouvy s perskou vládou. Cox a jiní opakovaně apelovali na umístění britského agenta, ale jejich pokusy byly otevřeně zamítnuty vládcem Dubaje šajchem Butím bin Suhajlem, který ve svých úřadech již musel tolerovat rezidentního agenta, který podával hlášení britské vládě a jednal v jejich zájmu. Nelíbivým prvkem rezidentního agenta byl arabský původ, který vyvolával v britském vedení pochybnosti, a Britové si byli téměř jisti jeho loajalitou k vlastním kmenům a spojencům. Odmítnutí šajchů britského agenta vedlo k domnělé stabilizaci situace. To

³⁴ Al Abed, Hellyer (2001): *United Arab Emirates a new perspective*, Trident Press, London, str. 117.

³⁵ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 25.

³⁶ Tamtéž, str. 25.

byl ovšem pouze mylný dojem, který roku 1910 vyústil v Dubajský incident.³⁷

Od roku 1900 se stala Dubaj hlavním komerčním a obchodním přístavem. V prosinci roku 1910 britský poručík rozhlásil nepravdivou informaci, že někteří místní obyvatelé přechovávají zbraně. Po získaném povolení k prohlídce od šajcha Butí bin Suhajla inicioval prohledávání domů. O několik dní později došlo k rozsáhlejší razii britským kapitánem bez šajchova svolení. Útok ve dvou domech dubajských obyvatel se vymknul kontrole. Následovali boje, během kterých bylo zabito dvanáct Arabů a někteří občané byli zraněni. Při krytí britských jednotek z vlastní lodi a následném ústupu britské armády došlo k zabití další pětadvaceti Arabů. Dubajský incident zanechal obrovské trhliny, jak na arabské morálce, tak poškodil i spojení mezi šajcháty a britskou vládou. Důvěra se vytratila na obou stranách a konflikt eskaloval v následujících dnech, když Britové trvali na tom, aby šajch Butí bin Suhajl povolil umístění britského agenta v Dubaji, zřízení telegrafických stanic, pošt a zaplatil nemalé platební odškodnění. V případě nesouhlasu s britskými požadavky hrozilo Dubaji bombardování, které by ukončilo příměří mezi státy a britskou vládou. Šajch některé požadavky odmítl včetně dosazení britského agenta a naopak jiným požadavkům vyhověl. Závěr incidentu se obešel bez dalšího násilí, avšak pohled vládců Pobřežních států se razantně změnil. Pohled na Velkou Británii se změnil ze spojence na despotu.³⁸

³⁷ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 25.

³⁸ Tamtéž, str. 26.

4.4 Éra ropy a nezávislosti

První světové válce je všeobecně přisuzován termín období válečné revoluce a rozvoje nových válečných technologií. Nejmocnější národy jako Spojené státy americké, Velká Británie, Francie a jiné ve své válečné strategii využívali pozemní transportéry, tanky, vojenská plavidla a letadla. K udržení chodu strojů bylo zapotřebí značné množství paliva tedy ropy. O roku 1859 můžeme hovořit jako o prvním zásahu ropného boomu. První ropné vrty byly vybudovány v Pensylvánii, Ohiu, Texasu, avšak tato těžební naleziště nestačila uspokojit potřeby Spojených států.³⁹ V roce 1908 byla objevena ropa v oblasti Perského zálivu, poté co Persie schválila britské koncese na průzkum a vytvoření těžebních vrtů. Brzo poté byly obdobné koncese nabízeny i jiným blízkovýchodním národům a šajchátům.⁴⁰

Od roku 1940 bylo zřejmé, že většina bohatých ropných nalezišť se nachází na Středním východě, v místech jako je Kuvajt, Saúdská Arábie, Irák a další.⁴¹

Šajchové z emirátů se zoufale snažili prodat koncese na těžbu ropy, protože od roku 1920 lov perel nedokáže přinést potřebné zisky. Hlavní příčinou je vznik tzv. japonské kultivované perly, kterou lze vyrobit a tím pádem prodat za nižší cenu.⁴²

Britská vláda si uvědomovala mnohem zásadnější význam emirátů než jako obchodní cesty do Indie a přesvědčovala vládcy k udělení koncesí právě jim. Jisté znepokojení přišlo roku 1930, když americké ropné společnosti začaly vyjednávat s vládci Smluvních států. V této době Britové začali investovat do emirátů jinými způsoby. Například rozvojem leteckého průmyslu a výstavbou letišť nebo zřízením první pošty v roce 1941. Na počátku roku 1950 došlo k zlepšení podmínek v nemocnicích

³⁹ http://www.eoearth.org/article/Petroleum_history_United_States.

⁴⁰ <http://www.wired.com/thisdayintech/2011/05/0526mideast-oil-strike/>.

⁴¹ <http://www.geohelp.net/world.html>.

⁴² http://www.ehow.com/about_6469246_pearl-diving-uae.html.

a k zřizování moderních škol. Hlavním cílem však bylo podepsání dohody na těžbu ropy. Pro dosažení tohoto cíle Britové ztížili životní podmínky místních obyvatel. Například pozastavili vydávání cestovních dokladů. Pro uvolnění tlaku na obyvatele nakonec šajchové podepsali s Velkou Británií ropné koncese během let 1937-1938, které byly v platnosti po dobu 75 let. Nicméně soutěž mezi americkou Standard Oil Company of California a britskou British Petroleum and Petroleum Concession Ltd. a francouzskou Compagnie Francaise des Petroles ropnou společností nadále pokračovala v průběhu následujících dvou desetiletí.⁴³ V roce 1958 byla objevena ropa v Abú Dhabí a všechno se změnilo. Malá oblast známá jako Smluvní pobřeží se stala prioritou na seznamech cizích mocností, které usilovaly o těžbu ropy právě zde. V roce 1963 se vyváželo z Abú Dhabí 2,5 milionu tun ropy, produkce ropy závratně rostla a v roce 1968 se vyvezlo neuvěřitelných 23,6 miliónů tun ropy.⁴⁴

V roce 1966 byla nalezena ropa v Dubaji a v následujících letech i v ostatních menších Pobřežních státech. Šajchové i ropné společnosti si uvědomovali význam objevů, které byly vzpruhou pro ekonomiku všech emirátů. Zisky se pohybovaly v milionech britských liber, které byly obvykle rozděleny rovným dílem mezi ropné společnosti a vládnoucí šajchy. Objevení, vývoz a zisky z prodané ropy byly jediným pojítkem k respektování všech zúčastněných stran. Politická atmosféra ve Smluvních státech se změnila v době druhé světové války a s příchodem arabského nacionalismu.⁴⁵

Deset let před objevením ropy v Abú Dhabí odsouhlasily Spojené národy vznik státu Izraele. Poté, co se Britové rozhodli ukončit svůj vliv v Palestině. Vytvoření státu Izraele v roce 1948 vedlo k problému uprchlictví a ztráty práva na vlastnění půdy pro 700 000 palestinských Arabů, s kterými zbytek arabského světa hluboce sympatizoval. Zvolení

⁴³ Al Abed, Hellyer (2001): *United Arab Emirates a new perspective*, Trident Press, London, str. 231,232.

⁴⁴ http://www.adnoc.ae/AdnocNews_Details.aspx?NewsID=d1410441-760a-4be8-a0be-fb9d22d5687d&newid=162&mid=162.

⁴⁵ Al Abed, Hellyer (2001): *United Arab Emirates a new perspective*, Trident Press, London, str. 231,232.

Džamála Abd al-Násira do prezidentského úřadu v Egyptě také změnilo politické klima na Blízkém východě. Horlivý oponent Izraele vyzval všechny Arabů, aby spojily své země a síly proti nepříteli. Arabský nacionalismus potlačil individuální národní identity a příliv panarabismu prostoupil celý arabský region. V Zálivu Arabové Pobřežních států také sympatizovali s Palestinci a podporovali boj za jejich práva. Samotný arabský nacionalismus silně ovlivnil i Pobřežní státy. Výrazem účasti v arabských konfliktech byla finanční podpora arabských ekonomik. Přítok petrodolarů do postižených oblastí stoupal v souvislosti s výsledky šestidenní války v roce 1967.⁴⁶

V roce 1968 Velká Británie oznámila, že chce ukončit svůj vliv v oblasti Pobřežních států a umožnit šajchátům vyhlásit samostatné nezávislé státy. Jaké důvody vedly Brity k tomuto rozhodnutí? Na počátku 20. století se britská mocnost stala příliš velkou a bylo velice obtížné a nákladné ji spravovat. Indie vyhlásila nezávislost v roce 1947 a v průběhu let docházelo k odtržení i jiných koloniálních území. Dalším opodstatněným důvodem se stal zájem o domácí problémy a všeobecný pocit, že sám svět by měl zodpovídat za své záležitosti.⁴⁷ Dne 19. února 1968, přesně jeden měsíc poté, co Britové oznámili, že opustí Záliv do tří let, šajchové z Abú Dhabí a Dubaje vyhlásili spojenectví. Byli si vědomi případné hrozby bez kontroly Britů, a proto vyzvali sousední státy včetně Kataru a Bahrajnu k vyřešení budoucích vztahů. O několik týdnů později se všech sedm emirátů, Katar a Bahrajn usnesli na vytvoření Spojených arabských emirátů. Nezávisle na usnesení vyhlásili Katar a Bahrajn svou samostatnost a nepřímo pozdrželi vznik unijního svazku. V roce 1971 vznikl federativní stát se šesti emiráty Abú Dhabí, Dubaj, Umm al-Qajwajn, Adžmán, Šardžá, Fudžajra. V roce 1972 se přidružil poslední emirát Rás al-Chajma a vznikla současná podoba Spojených arabských

⁴⁶ <http://gulfnews.com/news/gulf/uae/general/uae-reiterates-support-to-palestinian-people-1.731316>.

⁴⁷ Al Abed, Hellyer (2001): United Arab Emirates a new perspective, Trident Press, London, str. 145.

emirátů a dne 2. prosince 1971 Britové fakticky opouští Smluvní pobřeží.⁴⁸

4.5 Nové výzvy pro nový národ

Zásadním a hlavním zdrojem příjmů byla v době vzniku SAE těžba a vývoz ropy. Všem bylo známo, že přírodní zdroj bude dříve či později vyčerpán. Téměř od počátku objevu ropného bohatství, vládcí SAE začali diverzifikovat svou ekonomiku a hledali jiné zdroje příjmů jako je průmysl a cestovní ruch. Tehdejší nezpochybnitelná závislost na ropě zapojila roku 1967 SAE pod vedením šajcha Zájida do Organizace zemí vyvážející ropu tedy OPEC, jehož posláním je koordinovat a sjednotit ropné politiky, zajistit stabilitu trhu s ropou s cílem zajistit efektivní pravidelný přísun ropy pro spotřebitele, stálý příjem pro producenty a spravedlivou návratnost kapitálu, kterou investují zpět do ropného průmyslu. OPEC má formulovat společnou politiku vůči ropným společnostem a chránit zájmy producentů ropy země při jeho vyjednávání s těmito společnostmi.⁴⁹ SAE chtěly být součástí politické scény stejně jako ekonomické a to zejména v arabském světě. Roku 1971 se připojili k Organizaci spojených národů a v roce 1972 k Lize arabských států. Hlavním cílem Arabské Ligy je sloužit jako fórum pro politické, ekonomické, kulturní a vojenské zájmy svých členských států. Vstupem do těchto organizací se stala SAE aktivním hráčem v diplomatické sféře na Středním východě a v globální politice.⁵⁰

Jakmile Emiráty vyhlásily svou nezávislost, postihly prodej ropy neblahé politické situace. V roce 1967 a 1973 vypukly války mezi Izraelem a arabskými státy ve jménu územních sporů. Arabští členové organizace OPEC se rozhodli ovlivnit výsledek války tím, že uvalili vývozní embargo na ty státy, které podporovaly Izrael. Celá záležitost

⁴⁸ Terterov, Shoult (2006): Doing business with the United Arab Emirates, GMB Publishing, London, str. 6.

⁴⁹ http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/170.htm.

⁵⁰ <http://www.arab.de/arabinfo/league.htm>.

neblaze zasáhla Spojené státy americké a Nizozemsko. Výběr Nizozemska neměl příliš velké opodstatnění. Přístavní město Rotterdam sloužilo jako překladiště zásob ropy a místo pro přerozdělování ropy do evropských zemí. Avšak většina koncových odběratelů neposílala válečnou techniku ani nijak významně nepodporovala Izrael během války. Navíc bylo embargo vyhlášeno v době, kdy ceny ropy závratně rostly a nepopíratelná závislost evropských mocností na ropě jako primárním zdroji paliva mohla jejich ekonomiky dostat na kolena. Spojené státy americké byly zemí, která již své ropné zásoby téměř vyčerpala a nedostatkem levné ropy jejich ekonomika trpěla. Čerpací stanice prodávaly pohonné hmoty na příděl, společně byla zkrácena pracovní doba a byly sníženy i rychlostní limity do 55 kilometrů za hodinu. Během několika měsíců se celý Západ potýkal s těžkostmi jako je nezaměstnanost, omezení prodeje automobilového paliva, a proto začal horlivě hledat obnovitelné zdroje energie. V březnu 1974 bylo embargo zrušeno a obrovský význam ropy byl zcela nepopíratelný. V souvislosti s destabilizací a výsledným efektem se arabské národy včetně SAE usnesli znovu nepoužívat ropu jako politickou zbraň, zejména proto, že nedokázali zastavit zbrojný obchod mezi USA a Izraelem.⁵¹

4.6 Problémy s Íránem

SAE představitelé věděli, že jejich malé federace musí čelit případným interním i externím hrozbám. Dovedné vedení diplomatických vztahů mělo zabránit skutečným konfliktům převážně s většími a silnějšími sousedy jako je Írán, Irák, Saúdská Arábie.

Po celá staletí Írán a Arabové usilovali o připojení tří malých ostrovů v Perském zálivu nazývajících se Abú Músa, Tunb a menší Tunb ke své zemi. 30. listopadu 1971 Írán napadl a anektoval Abú Músa vlastněný emirátem Šardžá a větší a menší Tunb vlastněný Rás al-Chajma. Vojenské obsazení ostrovů překvapilo státy celého Perského zálivu

⁵¹ Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE, str. 37, 38.

a rozhněvalo íránské sousedy, kteří se obávali o svá území. Obavy z Íránu v Perském zálivu vyvolali závod ve zbrojení.⁵²

Írácký vládce Saddám Husajn napadl v roce 1980 Írán, což mezi nimi vyvolalo osmiletou válku. V roce 1987, rok před ukončením války měla íránsko-irácká válka přímý dopad i na Spojené arabské emiráty v podobě íránské rakety, která zasáhla jednu z ropných společností v Abú Dhabí.

Írán nicméně nadále zůstal politickým problémem v Perském zálivu. V Íránu v roce 1979 se k moci dostal Ajatolláh Chomejní, což vedlo k íránské islámské revoluci. Ze stále hrozících obav se SAE roku 1981 připojuje k Radě pro spolupráci v Zálivu (GCC). Dalšími členy GCC byli Bahrajn, Kuvajt, Omán a Katar.⁵³

Další konflikt, který otřásl Perským zálivem, se stal 2. srpna 1990, kdy Saddám Husajn obsadil Kuvajt. Důvodem bylo tvrzení, že Kuvajt je součástí iráckého území. Ofenzivní operace proti Iráku byla zahájena 17. ledna 1991 pod názvem Pouštní bouře. USA bombardovalo irácké pozice z území SAE a americké lodě měli základnu v jejich přístavech. SAE letectvo se připojilo k Americe a provádělo útoky proti iráckým silám. Irák vzdal své pozice v únoru roku 1991. Jakmile válka skončila, vláda Emirátů razantně odmítla vznik stálých zahraničních vojenských základen na svém území. Z prožitých historických událostí si vládcí uvědomovali důležitost nezávislosti bez kontroly jiných mocností.⁵⁴

Spor mezi SAE a Íránem o kontrolu ostrova Abú Músa pokračoval. V roce 1992 se íránské vedení rozhodlo vyhostit z ostrova všechny původem nearabské obyvatele včetně zahraničních pracovníků. O pár let později Írán v Abú Músa postavil letiště a ostrov je pod íránskou kontrolou dodnes. Pořádek věci znepokojuje i ostatní arabské země, protože na ostrově leží Hormuzský průliv, který je hlavní vodní tepnou vedoucí do

⁵² <http://www.thepersiangulf.org/abumusaandthetunbs.html>.

⁵³ <http://countrystudies.us/persian-gulf-states/91.htm>.

⁵⁴ Tamtéž.

Perského zálivu. Potencionální iránská blokáda by vyvolala vysoké politické napětí. Kromě toho se vyskytly i zprávy o velkých nevyužitých ropných rezervách.⁵⁵

Roku 2003 došlo k opětovné invazi do Iráku Spojenými státy a Velkou Británií, avšak bez masivního zahraničního souhlasu. SAE se již od začátku opětovné invaze odmítla ztotožnit se vzniklou situací. Na druhou stranu i přes tento nesouhlas SAE udržuje s USA spojenectví. Poskytlo americkému námořnictvu dubajský přístav jako základnu, ležící strategicky blízko Iráku a nadále poskytuje Americe značný objem ropy. Ve skutečnosti můžeme Spojené arabské emiráty označit po Izraeli za pravděpodobně druhého nejsilnějšího spojence Spojených států na Blízkém východě.⁵⁶

⁵⁵ <http://geography.about.com/od/politicalgeography/a/Strait-Of-Hormuz.htm>.

⁵⁶ <http://www.uae-embassy.org/uae-us-relations>.

5 Vládnoucí rod al-Maktúm a jeho představitelé

Jak už jsme se zmínili výše rodina al-Maktúm pochází z kmene Banú Jás. Tento rod začal vládnout v roce 1833 územní oblasti Dubaj a nadále je mocenskou silou v emirátu Dubaj i druhou nejvýznamnější rodinou, která společně s ostatními rody vládne současným Spojeným arabským emirátům. Za poměrně krátkou dobu se na mocenském vrcholu vystřídal několik emírů. Těmi jsou:

Maktúm bin Butí	(1833 - 1852)
Saíd bin Butí	(1852 - 1859)
Hašir bin Maktúm	(1859 - 1886)
Maktúm bin Hašir	(1886 - 1894)
Butí bin Suhajl	(1894 - 1906)
Saíd bin Maktúm	(1906 - 1912)
Rášid bin Saíd Maktúm	(1912 - 1985)
Maktúm bin Rášid Maktúm	(1958 - 1990)
Muhammad bin Rášid Maktúm	(1990 - 2006)
Hamdan bin Muhammad bin Rášid Maktúm - korunní princ a případný nástupce a budoucí vládce emirátu Dubaj.	

V době, kdy Dubaj byla ještě malým městem, velmi mladý šajch Maktúm bin Butí usedl na trůn. Z doby vzniku malého knížectví se dochovalo pouze málo historických záznamů, přesto můžeme emíra Maktúma bin Butí označit za schopného vládce, který dokázal upevnit svou moc, zajistit politickou a ekonomickou stabilitu nově vznikajícího svébytného celku. V době své smrti v roce 1852 byl považován za význačnou a schopnou autoritu Smluvních států. Nástupcem šajcha Maktúma bin Butí byl jeho bratr Saíd Maktúm bin Butí. Jeho hlavní prioritou bylo udržet bezpečnost na území a ochránit svůj lid. Za tímto účelem vytvořil alianci s šajchy z Abú Dhabí a Umm al-Qajwajn.⁵⁷

V roce 1859 po smrti šajcha Saída převzal vedení v Dubaji šajch Maktúm bin Hašir Maktúm. Své vedoucí postavení dokázal zhodnotit v podobě dohod o příměří s Brity i ostatními emíry Pobřežních států. Další historickou osobností, která stanula v čele Dubaje, byl Rášid bin Maktúm. V roce 1892 se pomocí manželské smlouvy spojil s kmenem Al Bú Šamiš, jehož sídelním územím byla oblast Burami. Můžeme hovořit o velice výhodném počínu, který přinesl zisk v podobě strategické oblasti a současně jednu z mála úrodných oáz v zemi. V témže roce šajcha postihlo vážné onemocnění a o dva roky později v důsledku choroby zemřel. Roku 1894 se chopil politické moci šajch Maktúm bin Hašir. Jeho hospodářské a politické snažení je popsáno v britských vládních dokumentech a charakterizuje jeho vládnutí jako liberální a reformní.⁵⁸ Pro rozvoj podnikání zrušil obchodní daň a dubajský přístav přetvořil na hlavní obchodní základnu. Skonal roku 1906 a přímé nástupnictví nebylo možné. Jeho oba synové byli příliš mladí, a proto hlavní rozhodovací moc byla vložena do rukou jeho bratrance šajcha Butí bin Suhajl.⁵⁹ Protože přebíral vládnoucí funkci poměrně stár, jeho vláda trvala pouze šest let do roku 1912.⁶⁰

⁵⁷ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=b2284c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.

⁵⁸ Record of Dubai 1761-1960. Volume 2, Archive Editions, 1994, str. 16.

⁵⁹ Viz obrazová příloha, str. 47.

⁶⁰ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=b2284c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.

5.1 Saíd bin Maktúm

Šajch Saíd bin Maktúm narozený roku 1878 usedl na trůn roku 1912 v době, kdy příliv zisků pramenil z lovu perel.⁶¹ Dubajskému přístavu se přisuzovalo prvenství mezi přístavy v Perském zálivu. V pozici hlavní autority setrval neskutečných čtyřicet šest let až do své smrti. Jako hluboce věřící muslim, všechna svá rozhodnutí podrobil důkladnému rozboru a snažil se jejich aplikaci podložit islámským učením. Šajch Saíd je charakterizován jako velice skromný člověk, který byl příznivcem jednoduchého a neokázalého životního stylu.⁶² Své volné chvíle krátil tradičními arabskými sporty, sokolnictvím a loveckými výpravami. Dalším výmluvným rozhodnutím, které vystihovalo jeho životní postoj a hodnoty, byl přesun z rušného městského shonu na klidnější datlové plantáže vlastněné rodinou al-Maktúm v Rás al-Chajma.⁶³

V roce 1930 vládnoucí elita zaznamenává rapidní pokles příjmů ze stěžejního průmyslového odvětví, kterým byl výlov perel. Ustrnutí evropské a americké poptávky souviselo se vznikem levnější japonské kultivované perly a asijský trh převzal dominantní postavení v dovozu tohoto obchodního artiklu. Práce na diverzifikaci dubajské ekonomiky, rozvoj stávajícího trhu a přístavu dokázal odrazit existenční problémy v důsledku nedostatečné poptávky po perlách. Dokázal udržet životní úroveň obyvatelstva, i přes značnou proměnu městského státu. Téměř trojnásobný nárůst populace nezbrzdil modernizaci města, ale naopak rodina al-Maktúm nadále upevňovala své mocenské pozice. Za novátorský přístup si šajch Saíd vysloužili označení pokrokový myslitel v oblasti Pobřežních států.⁶⁴

⁶¹ Viz obrazová příloha, str. 48.

⁶² Viz obrazová příloha, str. 49.

⁶³ Wilson, Graeme (1999): *Father of Dubai*, Media Prima, Dubai, str. 41.

⁶⁴ Wilson, Graeme (1999): *Father of Dubai*, Media Prima, Dubai, str. 53.

5.2 Rášid bin Saíd Maktúm

Šajch Rášid byl osmý vládce emirátu Dubaj, který působil v prezidentském úřadu v letech 1958 – 1990.⁶⁵ Narodil se v roce 1912. Ve stejný rok, kdy jeho otec Saíd Maktúm převzal moc nad emirátem Dubaj. Jako prvorozený syn se účastnil po boku svého otce politického dění a pečlivě naslouchal jednání vrchního madžlisu. Stával se i pravidelným pozorovatelem setkání členů vládnoucí rodiny s obyčejnými obyvateli, kteří přicházeli se svými představami, obavami a problémy. Od dětství se mu dostávalo nejlepšího vzdělání v regionu. V al-Ahmadíja škole, nejstarší škole v Dubaji, se věnoval studiu islámu, arabštiny a aritmetiky. Šajch Rášid byl dobrým studentem, ale hlavní oblastí jeho zájmu bylo sokolnictví a myslivost, které sdílel se svým otcem a které se stali jejich společnou vášní a životním pojátkem.⁶⁶

V roce 1958 jeho otec zemřel a on sám převzal vládu nad emirátem. Jak už jsme zmínili výše, nebyl na politické scéně nováčkem. Nabyté zkušenosti se odráží v jeho politickém působení i v pozdější funkci místopředsedy a předsedy vlády SAE.⁶⁷

Šajch Rášid měl pevně stanovený denní rozvrh, který obsahoval i každodenní návštěvy města. Důvodem byla kontrola plnění jeho smělých plánů, o které se podrobně zajímal. V závěru dne ve svém paláci pořádal večerní madžlisy, které byly účelovým setkáním vládnoucí elity s obyvateli země. Chvilkami potřebného odpočinku byly lovecké výpravy, které se zpravidla konaly dvakrát do roka. V čele lovecké družiny stál sám vládce a místem lovů byla oblast Íránu nebo Pákistánu.⁶⁸

Upřímný zájem o vylepšení životních podmínek obyvatel a cílevědomé plnění svých plánů si šajch Rášid vysloužil od členů svého rodu označení Otec Dubaje, které bylo veřejností všeobecně přijato.

⁶⁵ Viz obrazová příloha, str. 50.

⁶⁶ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=69d84c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.

⁶⁷ http://www.uaecabinet.ae/English/Presidency/Pages/president1_2.aspx.

⁶⁸ Wilson, Graeme (1999): *Father of Dubai*, Media Prima, Dubai, str. 46.

S pomocí poradního výboru, který byl tvořen významnými státními příslušníky, a pečlivou diskuzí s nimi nechal vzniknout významným projektům jako je výstavba první moderní nemocnice s názvem al-Maktúm v roce 1950. V roce 1954 podepsal dohodu s britskou bankou a jejich pobočka měla sídlit právě v Dubaji. Součástí dohody byla také podmínka, že pracovní tým banky budou tvořit občané Dubaje. Rozvoj bankovního sektoru v roce 1963 podpořil vydáním Dekretu o založení první národní banky a samotným zřízením Národní banky Dubaj. V roce 1960 oficiálně zpřístupnil vybudované Mezinárodní letiště Dubaj, které tehdy čítalo pouze malou budovu a řídicí věž. V roce 1962 slavnostně otevřel most, který nesl jeho jméno a který se stal spojovacím bodem mezi městskými částmi Bur Dubaj a Dejra. Dne 6. září oficiálně začala těžba a produkce ropy, 9. listopadu 1970 bylo objeveno druhé ropné pole, kde začala těžba roku 1972.⁶⁹

Šajch Rášid si byl dobře vědom ropného bohatstvím i jeho vyčerpatelností během několika desetiletí. Své obavy promítl ve svém slavném výroku: „Můj dědeček jezdil na velbloudu, otec jezdil na velbloudu, já jezdím v Mercedesu, můj syn bude řídit Land Rover, jeho syn bude řídit Land Rover, ale jeho syn bude jezdit na velbloudu.“ Proto jeho hlavním cílem byla snaha vybudovat silnou ekonomiku, která by mohla přežít ropný boom.⁷⁰

Šajch Rášid zemřel dne 7. října 1990 a vládl 32 let až do své smrti. Během jeho vlády se malé obchodní městečko přetvořilo na kosmopolitní město a obchodní centrum. Agresivní rozvojové plány zvýšily životní úroveň občanů i rezidentů. V současné době je osobě šajcha Rášida připisováno mimo označení Otec Dubaje i přívlastek první vizionář moderních Spojených arabských emirátů.⁷¹

⁶⁹ <http://emiratweet.com/2010/10/07/20-years-since-his-departure/>.

⁷⁰ <http://emiratweet.com/about-uae/history/sheikh-rashid-bin-saeed-al-maktoum/>.

⁷¹ <http://emiratweet.com/about-uae/history/sheikh-rashid-bin-saeed-al-maktoum/>.

5.3 Maktúm bin Rášid Maktúm

Šajch Maktúm bin Rášid Maktúm viceprezident SAE, předseda vlády a vládce emirátu Dubaj v letech 1990 – 2006.⁷² Narodil se roku 1943 v rodinném sídle al-Maktúm v části Dubaje Šindagha, nedaleko Dubajské zátoky. Jako prvorozený syn šajcha Rášida bin Saída Maktúma byl soukromně vyučován v matematice, angličtině, arabštině a islámských studiích. Příprava na roli nejvyšší hlavy emirátu probíhala následným vzděláním na přední britské univerzitě.

Dne 4. října 1958 byl do čela emirátu Dubaj dosazen jeho otec šajch Rášid a od počátku šedesátých let ho doprovází na zasedáních rady Smluvních států, která plní funkci poradního tělesa, které je složené z vládců všech sedmi šajchátů. Těsné spojení mezi otcem a synem fungovalo i na poli vnitřních záležitostí. Příkladem může být vzájemná spolupráce na rozvoji emirátu, rozšíření letiště, výstavbě prvního hotelu nebo budování škol a moderních obytných částí.⁷³

Dne 16. ledna 1968 Velká Británie oznámila záměr úplného stažení britské kontroly v Perském zálivu. Nadále uvedla, že opouštění oblasti by mělo trvat do roku 1971. Během šesti týdnů po oznámení britského rozhodnutí dospělo sedm šajchátů k rozhodnutí o své budoucnosti. Pětadvacetiletý šajch Maktúm byl pověřen svým otcem funkcí hlavního vyjednávače o budoucím unijním spojení. Opakované vyjednávání s šajchem Zájidem a vysokými představiteli vlády přineslo kýžené ovoce v podobě skutečného výsledku, kterým byl podpis unijní dohody mezi Abú Dabí a Dubají dne 18. února 1968. Tato dohoda vytvořila jádro budoucí federace. Dne 10. července 1971 šajch Rášid a jeho syn přijali ohlášenou delegaci šesti emírů, která měla za následek oficiální vytvoření Spojených arabských emirátů dne 2. prosince 1971. Šajch Zájid bin Sultán Nahájan byl zvolen prezidentem, šajch Rášid bin Saíd Maktúm viceprezidentem.

⁷² Viz obrazová příloha, str. 51.

⁷³ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=ab394c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.

Za nesporný podíl na vytvoření SAE získal šajch Maktúm bin Rašíd Maktúm funkci prvního předsedy vlády Spojených arabských emirátů a dostal za úkol svolat první schůzi vládního kabinetu SAE. Funkci předsedy vlády vykonával do roku 1979 než ji přenechal svému otci. O čtyři roky později se vrátil do vládního kabinetu na pozici náměstka ministerského předsedy. Během roku 1980 si společnost byla vědoma vzrůstajícího vlivu a odpovědnosti šajcha Maktúma, která ještě vzrostla po onemocnění samotného vládce Dubaje. Šajch Maktúm věnoval zvláštní pozornost prosazování práva a pořádku a oblasti vzdělání. Mimo jiné v této době získal přívlastek filantropa. Označení odkazovalo na štědré financování humanitárních projektů na podporu postižených, budování sirotčinců v zemích třetího světa a rozvojových zemích, výstavbou škol uvnitř i mimo federaci.⁷⁴

Po úmrtí svého otce se ujal vlády dne 7. října 1990. Oficiálně se stal vládcem Dubaje ve věku 46 let, když probíhala první válka v Zálivu a irácká okupace Kuvajtu. Období se vyznačovalo i vysokými cenami ropy, které podpořily obchodní činnost státu. Vytvoření Volné zóny Džabal Alí a ceny ropy kompenzovaly pokles příjmů z místního podnikání v témže roce.

Byl svědkem rychle rostoucího vývoje celých Spojených arabských emirátů a nadále tento trend podporoval. Vyprojektoval a započal výstavbu tisíce domů po celých Emirátech, na které dosáhla i chudší vrstva obyvatel. S transformací Dubaje mu pomáhali jeho bratři šajch Hamdan a šajch Muhammad. Iniciovali celonárodní rozvoj. Příkladem mohou být infrastrukturní projekty, mezinárodně uznávaná sportovní zázemí, rozvoj silničních sítí, moderních parků, zahrad a veřejných knihoven, rozšíření Mezinárodního letiště Dubaj a v neposlední řadě i rozvoj koňských dostihů. Zvyšování úrovně mezinárodních dostihů podporovali i vlastnictvím koňů v Evropě.⁷⁵

⁷⁴ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=ab394c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.

⁷⁵ http://www.ameinfo.com/sheikh_maktoum_bin_rashid_al_maktoum/.

V roce 1995 byl jmenován korunním princem Dubaje bratr šajcha Maktúma šajch Muhammad bin Rášid Maktúm, který převzal část odpovědnosti za provoz emirátu. Šajch Maktúm se nadále zajímal o zahraniční politiku. Jako viceprezident SAE, často reprezentoval zemi v zahraničí, když byl bývalý prezident šajch Zájid bin Sultán Nahájan nemocný.⁷⁶

Šajch Maktúm zemřel 4. ledna 2006 ve věku 62 let při návštěvě Austrálie. Vládními místy byl popisován jako tichý muž skromného chování, který miloval a respektoval svůj lid. V zemi byl vyhlášen čtyřicetidenní smutek a prezidentská kancelář nazvala šajcha Maktúm historickým vůdcem, který zasvětil svůj život rozvoji SAE a blahobytu svých obyvatel.⁷⁷

5.4 Muhammad bin Rášid Maktúm

Jeho Výsost šajch Muhammad bin Rášid Maktúm viceprezident a předseda vlády Spojených arabských emirátů zastává od roku 2006 funkci nejvyšší hlavy emirátu Dubaj.⁷⁸

Narodil se v rodinném domě al-Maktúm v městské části Šindagha jako třetí syn šajcha Rášida bin Saída Maktúma. Celý rod je známý svou rodinnou soudržností a není tomu jinak ani v případě šajcha Muhammada. Udržoval blízké spojení se svým dědečkem Saídem a se svými třemi bratry Maktúmem, Hamdanem a Ahmadem. Jeho otec ho od útlého věku učil lovu a sokolnictví, základům jezdeckého umění a od čtyř let byl soukromě vyučován v arabských a islámských studiích. Prohlubování svých vědomostí započal formálním studiem arabštiny, angličtiny, matematiky, zeměpisu, dějepisu na Al-Ahmadíja škole.⁷⁹

⁷⁶ http://www.ameinfo.com/sheikh_maktoum_bin_rashid_al_maktoum/.

⁷⁷ <http://gulfnnews.com/news/gulf/uae/government/shaikh-maktoum-bin-rashid-al-maktoum-dies-1.220506>.

⁷⁸ Viz obrazová příloha, str. 52.

⁷⁹ <http://www.worldleaders.info/mohammed-bin-rashid-al-maktoum/>.

9. září 1958 umírá jeho dědeček Saíd a jeho otec se stává vládcem. Již roku 1950 šajch Rášid buduje schopný tým poradců ze svého bezprostředního okolí, mezi které patří bankéři, stavitelé, obchodníci a intelektuálové. Šajch Muhammad vyrostl jako součást této skupiny a tím jeho otec postupně uskutečňoval přípravy na budoucnost svého syna ve vládě. Nejlépe si ho představoval v oblasti vnější a vnitřní bezpečnosti státu a s ohledem na tuto skutečnost formoval jeho budoucí kroky. Nejprve jako student s fotografickou pamětí předčasně splní hlavní osnovy střední školy. V srpnu roku 1966 se vydává na jazykovou stáž do Londýna do Bell School of Languages v Cambridge, jedné z nejlepších evropských jazykových škol. Plně se integroval do studentského života a jeho hlavní oblastí zájmu se stal sport a poezie.⁸⁰

Konkrétně poezie nabatí se stala jeho celoživotním zájmem. Styl nabatí přiřazujeme k hovorové podobě arabštiny, která vznikla se šířením islámu a mírně se liší od klasické arabštiny. Nabatí poezie je rysem života na Arabském poloostrově v 16. století a v současnosti představuje výrazný literární proud v Zálivu, ve kterém nalezneme přirozenou kreativitu obyvatel Perského zálivu doplněnou o svébytnou formu, obsah, literární význam, sociální a historickou hodnotu.⁸¹ Šajch Muhammad začal skládat nabatí poezii už v době svých školních let. Nejdříve publikoval své básně pod pseudonymem z důvodu ubezpečení o literární přínosnosti svých básnických počinů. V současné době je široce uznáván jako jeden z nejlepších představitelů nabatí poezie a práce zveřejňuje pod vlastním jménem. Vyjadřuje se k široké škále témat od romantiky, aktuálního dění i k obecným příhodám. Symboly pouště, moře, volně žijících zvířat demonstruje životní sepjetí s rodnou zemí.⁸²

⁸⁰ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=29fc5c1090cc4110VgnVCM1000007064a8c0RCRD>.

⁸¹ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=e2e838e26c894310VgnVCM1000004d64a8c0RCRD>.

⁸² <http://gulfnews.com/news/gulf/uae/heritage-culture/book-of-poems-for-all-ages-1.57202>.

V době tvorby unijní smlouvy mezi Abú Dhabí a Dubají, šajch Muhammad přilétá z Anglie, kde studoval Mous Officer Cadet School v Aldershotu a kde také získal nejvyšší vojenskou hodnost, které mohou cizí studenti dosáhnout. Setkání v pouštním kempu vedlo k podepsání Unijní dohody a k počátku jednání o širší federaci. 1. listopadu 1968 je šajch Muhammad jmenován do první veřejné pozice a stává se vedoucí osobou Úřadu policie a veřejné bezpečnosti v Dubaji. Po vytvoření federace šesti emirátů 2. prosince 1971 jmenuje tentýž den nový předseda vlády šajch Maktúm svého bratra šajcha Muhammada ministrem obrany a uděluje mu hodnost generála jako nejmladšímu ministru obrany na světě. Za méně než 12 měsíců prověřuje arabsko-izraelská válka, pokus o politický převrat v jednom ze sousedních států a únos letadla na Mezinárodním letišti Dubaj jeho schopnosti ve chvíli, kdy se pokoušel vytvořit Národní svaz obranných sil (UDF). UDF v roce 1976 vstupují do Libanonu s cílem snahy o udržení míru.⁸³

V době, kdy šajch Rášid transformoval Dubaj, přijal šajch Muhammad plnou odpovědnost za některé jeho plány a pod jeho plným vedením probíhala i výstavba suchých doků v Dubaji. Projekt, který nemá v historii Blízkého východu zatím obdoby. 25. srpna 1977 navazuje na předchozí události a oznamuje vytvoření výboru, který by převzal správu nad Mezinárodním letištěm Dubaj. Rozvoj Dubaje jako letecké a turistické destinace se stal jedním z jeho nejviditelnějších úspěchů. Přijal politiku otevřeného nebe a snažil se položit základy cestovního ruchu. Vlastní životaschopnost oboru se začíná projevat od roku 1990. Mimo jiné můžeme toto období charakterizovat i vlastní odpovědností v rámci ropného průmyslu. Jelikož je to stěžejní artikl dubajské ekonomiky, vytvořil šajch Muhammad paralelní poradní výbor s madžlisem šajcha Rášida. Oba výbory úzce spolupracovaly a vytvářely vrcholný management v oblasti těžařské politiky. Právomocná odpovědnost za chod země se vystupňovala roku 1981, když šajch Rášid vážně onemocněl. Kolektivní rozhodnutí potomků šajcha Rášida přinášela

⁸³ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=43fc5c1090cc4110VgnVCM1000007064a8c0RCRD>.

úspěch v oblasti transformace Dubaje. Šajch Muhammad nadále pokračoval v pomoci vládě a plynulém chodu emirátu i přes vážné zahraniční události jako jsou invaze v Libanonu, iránsko-irácká válka a počátek palestinské intifády.⁸⁴

V lednu roku 1985 zaslal šajch Muhammad Mauricemu Flanaganovi generálnímu řediteli Národního turistického úřadu v Dubaji předvolání. Oznamoval mu rozhodnutí o vytvoření nové letecké společnosti a pověřil ho pravomocí k vytvoření malého týmu, který by uskutečnil rozvoj koncepce. Téhož roku 25. října národní letecká společnost Emirates vypouští do letové zóny první letadlo.⁸⁵ Ve stejném roce šajch Muhammad přebírá kontrolu nad průmyslovou oblastí, která se nazývá Volnou zónou Džabal Alí a rozprostírá se kolem přístavu Džabal Alí.

7. října 1990 umírá po dlouhé nemoci šajch Rášid. V té době musela vláda SAE urychleně zformovat reakci na iráckou invazi v Kuvajtu. Po skončení válečného konfliktu šajch Muhammad nařídil přepravu 250 tun humanitární pomoci a lékařských týmů k oživení místního zdravotnictví v Kuvajtu. 4. března 1991 vydává prohlášení, ve kterém označuje SAE ozbrojené síly jako čelní vojenskou sílu koaličního úsilí o osvobození Kuvajtu.⁸⁶

Při srbské agresi v Bosně přislíbil šajch Muhammad vojenskou účast. Nakonec řízení vojenské mírové mise přešlo pod vedení NATO. SAE celou akci podporovaly nepřímo v podobě přeprav zraněných bosenských muslimů do Abú Dhabí a Dubaje, kde obdrželi lékařskou péči a jejich rodinám bylo poskytnuto ubytování a finanční podpora. Když byl nastolen v Bosně mír, řada vládců Spojených arabských emirátů vynaložila osobní finanční prostředky na obnovu země. V průběhu roku 1990 se Emiráty staly přímými účastníky Somálské krize a v roce 1999

⁸⁴ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=43fc5c1090cc4110VgnVCM1000007064a8c0RCRD>.

⁸⁵ <http://knowledge.wharton.upenn.edu/india/article.cfm?articleid=4241>.

⁸⁶ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=750d5c1090cc4110VgnVCM1000007064a8c0RCRD&vnextf mt=default>.

byly nasazeny ozbrojené síly SAE v Kosovu. Hlavním cílem bylo ukončit srbskou genocidu a zmírnit strádání obyvatel výstavbou domů pro tisíc bezdomovců a plně funkční nemocnice. Spojené arabské emiráty neváhaly vynaložit charitativní a humanitární prostředky ani uprchlickým táborem uvnitř Afghánistánu, roku 2001 věnovaly milion dolarů rodinám obětí teroristických útoků. Při útoku Izraelců na Palestinskou autonomii roku 2002 vydávají SAE své volné finanční prostředky na pomoc Palestincům. Mimo jiné se účastní summitu v Bejrútu, kde přesvědčují Spojené státy americké a nabádají je k odmítavému postoji v rámci izraelského vojenského vypořádání s Palestinci.⁸⁷

4. ledna 2006, po smrti svého bratra šajcha Maktúma bin Rášida Matkúma, se stal šajch Muhammad bin Rášid Maktúm vládcem Dubaje. 5. ledna téhož roku je zvolen Nejvyšší radou SAE více-prezidentem Spojených arabských emirátů a 11. února 2006 prezident SAE Jeho Výsost šajch Chalífa bin Zájid Nahaján nominoval šajcha Muhammada ministerským předsedou SAE a Nejvyšší rada SAE tuto nominaci schválila.⁸⁸

Aktivní a úspěšné vedení emirátu Dubaj dokládá šajch Muhammad 3. února 2007 oznámením strategického plánu Dubaje na rok 2015. Cílem je posílit vedoucí regionální pozice a roli mezinárodního hospodářského a finančního centra. Celou strategii připodobňuje k cestovní mapě, která by měla sebejistě vést k vytyčeným cílům následujících let. 17. dubna 2007 představil strategický plán vlády SAE na dosažení udržitelného rozvoje celé země, efektivní investice federálních zdrojů, zajištění náležité péče, odpovědnosti a transparentnosti federálních orgánů. 19. května 2007 zahajuje svou činnost Nadace Muhammad bin Rášid Maktúm s dotací ve výši 10 miliard dolarů. Nadace si klade za cíl podporovat rozvoj člověka prostřednictvím investic do vzdělání a rozvoje znalostí a případné výchovy nových lídrů

⁸⁷ <http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vnextoid=750d5c1090cc4110VgnVCM1000007064a8c0RCRD&vnextf mt=default>.

⁸⁸ <http://www.uaepm.ae/en/prime-minister/biography/index.html>.

v soukromém i veřejném sektoru. Podporuje vědecký výzkum, motivuje podniky a snaží se dosazovat mladé lidi do vedoucích pozic. Dalšími cíli je zachování tradiční kultury a dědictví, podpora platform o porozumění mezi různými kulturami. Svůj komplexní pohled na svět líčí v knize *My vision*, kde popisuje a obhájí vlastní filozofii politického a ekonomického růstu.⁸⁹

5.5 Hamdan bin Muhammad bin Rášid Maktúm

Šajch Hamdan bin Muhammad bin Rášid Maktúm narozený 13. listopadu 1982 v současné době požívá titulu korunního prince emirátu Dubaj a je druhým nejstarším synem šajcha Muhammada bin Rášida Maktúma.⁹⁰ Studentská léta započal na Soukromé škole šajcha Rášida v Dubaji a poté své znalosti rozšiřoval podle vzoru svého otce ve Spojeném království. Ve Velké Británii úspěšně dokončil vojenskou akademii v Sundhurstu a London School of Economics.⁹¹ V září 2006 byl jmenován do pozice předsedy výkonného výboru v Dubaji. Mimo jiné přijal a vykonává funkci vedoucího předsedy ve zřízení, které vychovává mladé odborníky v oblasti ekonomiky, předsedy Dubajské sportovní rady a Dubajského centra pro autisty. Též je u široké veřejnosti známý jako úspěšný básník a tvůrce romantické, vlastenecké poezie. Své básně publikuje pod pseudonymem Fazzá. Šajch Hamdan vyniká i na poli sportovním, ve kterém získal řadu ocenění. Dne 1. února obdržel zatím nejvyšší možné ocenění v podobě jmenování korunním princem emirátu Dubaj

⁸⁹ <http://www.mbrfoundation.ae/English/Pages/Mission.aspx>.

⁹⁰ Viz obrazová příloha, str. 53.

⁹¹ <http://www.jokeroo.com/videos/yt/iqlb-fazza3-sheikh-hamdan-bin-mohammed-al-maktoum-future-of-dubai.html>.

6 Závěr

Spojené arabské emiráty a emirát Dubaj si za poměrně krátkou dobu prošly významnou přeměnou. Současní obyvatelé Spojených arabských emirátů jsou potomci kmenů Qawásim a Banú Jás. Tyto dva kmeny se uchýlily do pobřežní oblasti, protože ve vnitrozemí Arabského poloostrova byly velice tvrdé podmínky k přežití. Dynastie Qawásim se usadila v oblasti Rás al-Chajma a Šárdža a nejvíce je známá svými pirátskými taženími. Kmen Banú Jás se usadil v oblasti Abú Dhabí a Dubaj. Z tohoto kmenu také vychází současný vládnoucí rod emirátu Dubaj al-Maktúm, který je současně druhou nejvýznamnější rodinou, která vládne Spojeným arabským emirátům. Prvním vládcem se stal v roce 1833 Maktúm bin Butí, který přetvořil malou rybářskou a obchodní vesnici v rozrůstající se pobřežní město, které bylo rozděleno do tří částí a největší městská část Dejra plnila funkci obchodního centra. Za poměrně krátkou dobu se na postu nejvyšší hlavy emirátů vystřídalo několik představitelů. Nejvýznamnější modernizace a transformace města probíhala za vlády šajcha Rášida Maktúma, který si dubajskou vládou vysloužil označení Otec Dubaje. Výstavbou konkurenceschopných přístavů a národního letiště se město Dubaj stalo významným mezinárodním hráčem v obchodní oblasti. Současný vládce šajch Muhammad bin Rášid Maktúm navazuje svými budovatelskými činy na odkaz svých předků a představuje město jako centrum obchodu, bankovníctví, informačních technologií a vyspělé architektury ve světě.

Než se Spojené arabské emiráty spojily v nezávislou federaci, musely projít řadou historických proměn. Tradiční rodová uskupení přežila kmenové souboje a s příchodem islámu změnila podobu kmenové pospolitosti. V době nadvlády islámských dynastií došlo na území Spojených arabských emirátů ke kulturnímu rozkvětu. V 18. století se oblast dostává do mocenského vlivu Velké Británie. V té době se britská vláda obávala pirátských útoků na své obchodní lodě, a proto podepsala se šajcháty řadu úmluv. Dohody vedly k vytvoření Smluvních států.

Britský vliv v oblasti narůstá v době objevení ropy a Britové podepisují s vládci emirátů těžební koncese. Na počátku 20. století Velká Británie přehodnocuje své zájmy a oznamuje ukončení svého vlivu v oblasti Pobřežních států. V roce 1971 vyhlásí Spojené arabské emiráty nezávislost a o rok později vytváří současnou federaci sedmi emirátů. Hlavním zdrojem příjmů byla nadále těžba a vývoz ropy. Tuto skutečnost Emiráty podpořily vstupem do Organizace zemí vyvážejících ropu a k udržení vnější bezpečnosti se přidružily k Organizaci spojených národů, Lize arabských států a Radě pro spolupráci v Zálivu. K tomuto postupu se Spojené arabské emiráty rozhodly v době, kdy Írán anektoval ostrovy Abú Músa, Tunb a menší Tunb vlastněný Emiráty.

V současné době se Spojené arabské emiráty snaží udržet ekonomický i hospodářský růst. Nezapomínají dále rozvíjet svá hlavní města a vytvářet nová architektonická prvenství. Vlna lidových revolucí, která se souhrnně nazývá arabské jaro, Spojené arabské státy nezasáhla a vládnoucí rody si nadále udržují svá silná postavení.

7 Seznam použité literatury a zdrojů:

Al Abed, Hellyer (2001): *United Arab Emirates a new perspective*, Trident Press, London.

Codrai, Ronald (1992): *Dubai: An Arabian Album*, Motivate Publishing, Dubai.

Darraj, Puller (2009): *Creation of the Modern Middle East, United Arab Emirates*, Chelsea House Publishers, SAE.

Dubai Municipality (1998): *Dubai City*, Imprint Emirates Publishing & Advertising, Dubai.

Gombár, Eduard (2004): *Kmeny a klany v arabské politice*, Karolinum, Praha.

Record of Dubai 1761-1960. Volume 2, Archive Editions, 1994.

Wilson, Graeme (1999): *Father of Dubai*, Media Prima, Dubai.

Internetové zdroje:

http://www.mongabay.com/reference/new_profiles/170.html.

<http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2001/ENG/>.

<http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2003/ENG/>.

http://www.e-architect.co.uk/dubai/dubai_buildings.htm.

<http://guide.theemiratesnetwork.com/living/sports.php>.[http://www.sheikhmohammed.ae/vgn-ext-](http://www.sheikhmohammed.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnnextoid=630d0cb40c7bd210VgnVCM1000004d64a8c0RCRD&appInstanceName=default)

[templating/v/index.jsp?vgnnextoid=630d0cb40c7bd210VgnVCM1000004d64a8c0RCRD&appInstanceName=default](http://www.sheikhmohammed.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnnextoid=630d0cb40c7bd210VgnVCM1000004d64a8c0RCRD&appInstanceName=default).

<http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2006/ENG/>.

<http://www.britishempire.co.uk/maproom/trucialoman.htm>.

<http://www.globalsecurity.org/military/world/gulf/uae-history.htm>.

<http://www.uaeyearbook.com/Yearbooks/2004/ENG/>.

[http://www.eoearth.org/article/Petroleum history, United States](http://www.eoearth.org/article/Petroleum%20history%2C%20United%20States)

<http://www.wired.com/thisdayintech/2011/05/0526mideast-oil-strike/>

<http://www.geohelp.net/world.html>.

http://www.ehow.com/about_6469246_pearl-diving-uae.html.

http://www.adnoc.ae/AdnocNews_Details.aspx?NewsID=d1410441-760a-4be8-a0be-fb9d22d5687d&newid=162&mid=162.

<http://www.thepersiangulf.org/abumusaandthetunbs.html>.

<http://geography.about.com/od/politicalgeography/a/Strait-Of-Hormuz.htm>.

http://www.uaecabinet.ae/English/Presidency/Pages/president1_2.aspx.

<http://emiratweet.com/2010/10/07/20-years-since-his-departure/>.

<http://emiratweet.com/about-uae/history/sheikh-rashid-bin-saeed-al-maktoum/>.

http://www.ameinfo.com/sheikh_maktoum_bin_rashid_al_maktoum/

<http://gulfnews.com/news/gulf/uae/government/shaikh-maktoum-bin-rashid-al-maktoum-dies-1.220506>.

http://www.uaeinteract.com/history/e_walk/con_3/con3_35.asp.
http://www.qasralsarab.ae/en/Content/bani_yas_tribe.aspx.
<http://countrystudies.us/persian-gulf-states/91.htm>.
<http://www.uae-embassy.org/uae-us-relations>.
http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/170.htm.
<http://www.arab.de/arabinfo/league.htm>.
<http://gulfnews.com/news/gulf/uae/general/uae-reiterates-support-to-palestinian-people-1.731316>.
<http://www.worldleaders.info/mohammed-bin-rashid-al-maktoum/>.
<http://gulfnews.com/news/gulf/uae/heritage-culture/book-of-poems-for-all-ages-1.57202>.
<http://knowledge.wharton.upenn.edu/india/article.cfm?articleid=4241>.
<http://www.uaepm.ae/en/prime-minister/biography/index.html>.
<http://www.mbrfoundation.ae/English/Pages/Mission.aspx>.
<http://www.jokeroo.com/videos/yt/iqlb-fazza3-sheikh-hamdan-bin-mohammed-al-maktoum-future-of-dubai.html>.
<http://adityachatterjee.wordpress.com/2008/12/01/sheikh-hamdan-bin-mohammed-bin-rashid-al-maktoum-the-prince/>

Internetové zdroje obrazové přílohy:

<http://www.intercarto.com/EN/map-of-united-arab-emirates-political-version-1384-597.html>.
http://www.sheikhmohammed.co.ae/StaticFiles/Content%20for%20English%20site/Files%20saved%20in%20Vig%20not%20on%20site/Dubai/Photos/OLD%20DUBAI/O_Dubai.jpg.
http://www.sheikhmohammed.co.ae/StaticFiles/Content%20for%20English%20site/Files%20saved%20in%20Vig%20not%20on%20site/Dubai/Photos/DUBAI%20UNDER%20SHEIKH%20RASHID/dubai_under.jpg.
<http://www.marshu.com/collection-architecture-dubai-burj-al-arab-emirates.php>.
<http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=f3884c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.
<http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=f3884c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>.
<http://www.trekway.com/united-arab-emirates/photos-079-arab.html>.
<http://gulfnews.com/life-style/people/a-wealth-of-accomplishments-1.695482>.
<http://goddesssaintnoblewomannun.blogspot.com/2012/01/january-4-2012.html>.
http://www.time.com/time/specials/2007/article/0,28804,1733748_1733756_1735876,00.html.
<http://www.flickr.com/photos/35010396@N03/favorites/?view=lg>.

8 Resumé

Currently there is a lack of academic articles on the topic of United Arab Emirates and Emirate Dubai in the Czech language and the main aim of this paper it is to contribute to reduce such gap. The work is firstly focused on the geographic description of the United Arab Emirates. Secondly, the historical development is described including the transformation of the region from a small seaport city to a worldwide capital. The last part of the paper it is focused on the leading Al Maktoum family and their most important members. The biographical facts are linked with the historical background and the overall view of Emirate Dubai is accomplished.

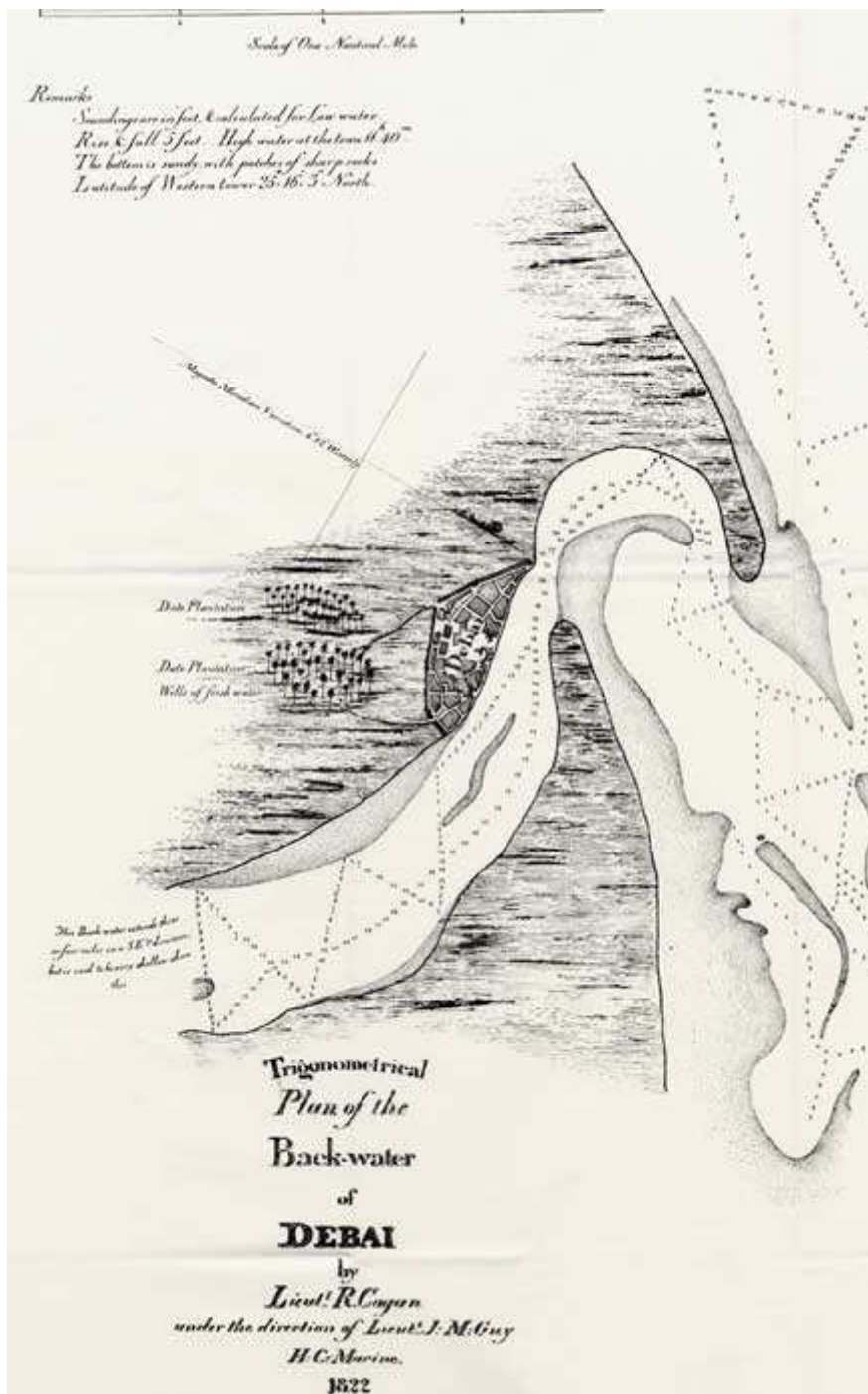
9 Obrazová příloha

¹Politická mapa Spojených arabských emirátů.

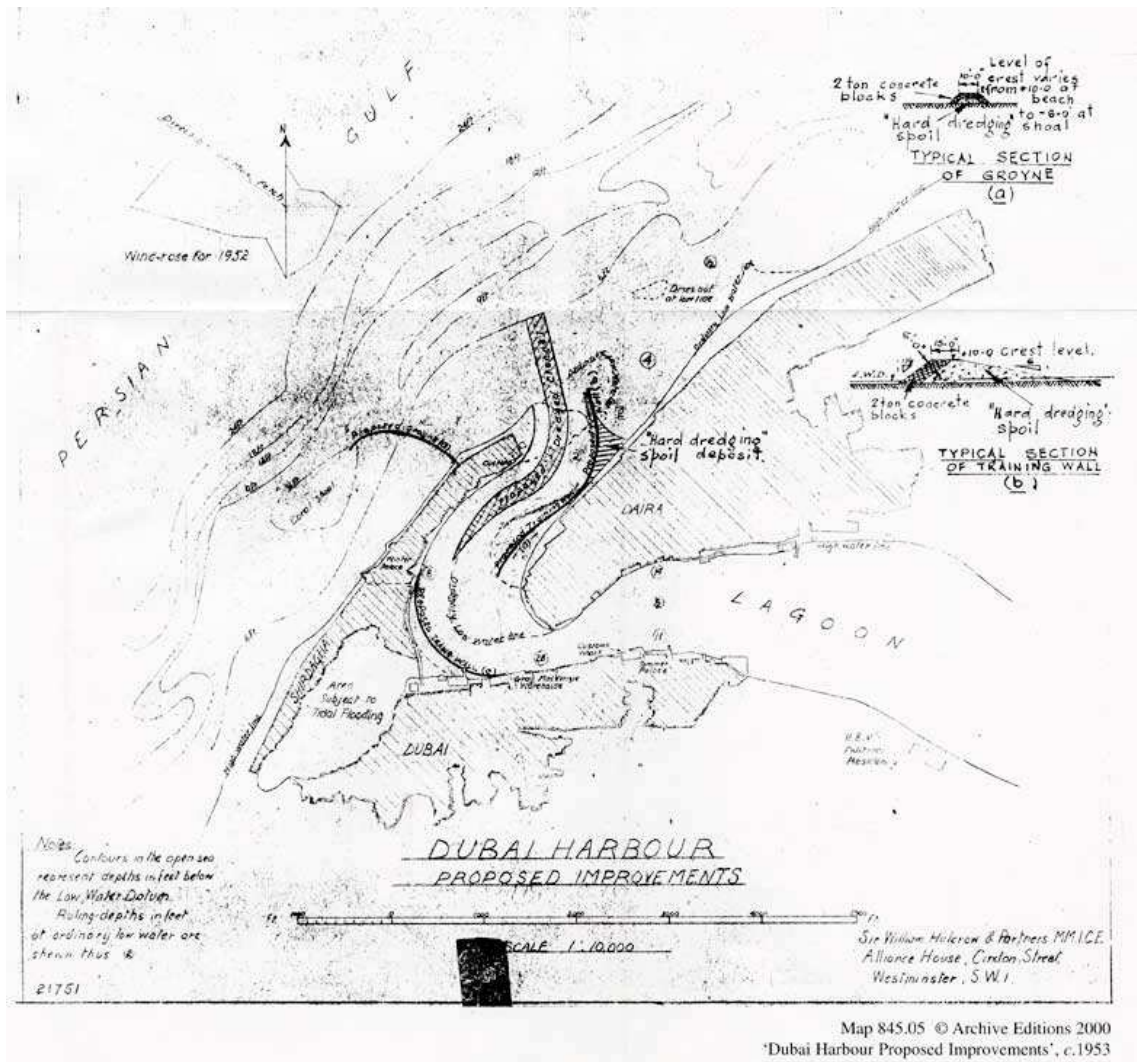
<http://www.intercarto.com/EN/map-of-united-arab-emirates-political-version-1384-597.html>.

⁶Mapa Dubaje z roku 1822.

http://www.sheikhmohammed.co.ae/StaticFiles/Content%20for%20English%20site/Files%20saved%20in%20Vig%20not%20on%20site/Dubai/Photos/OLD%20DUBAI/O_Dubai.jpg

¹⁰Navrhovaný plán modernizace dubajského přístavu z roku 1953.

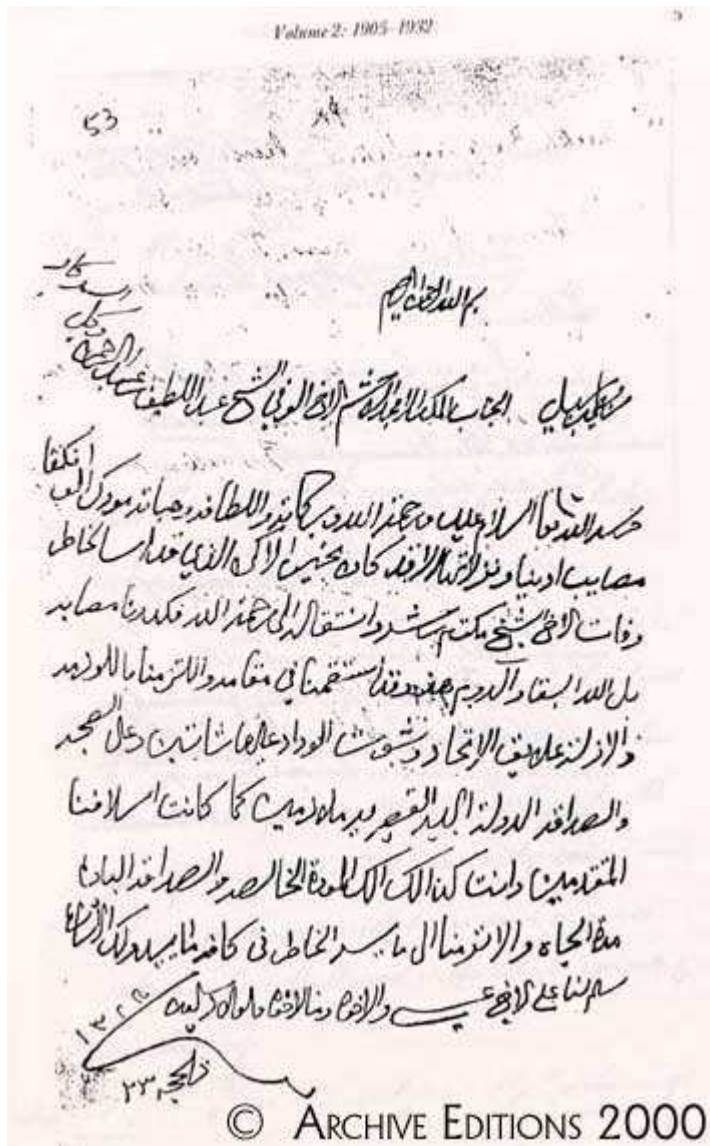
http://www.sheikhmohammed.co.ae/StaticFiles/Content%20for%20English%20site/Files%20saved%20in%20Vig%20not%20on%20site/Dubai/Photos/DUBAI%20UNDER%20SHEIKH%20RAS HID/dubai_under.jpg

¹⁶Hotel Burdž al-Arab.

<http://www.marshu.com/collection-architecture-dubai-burj-al-arab-emirates.php>.

⁵⁹Dopis šajcha Butí bin Suhajl datovaný do roku 1906.

<http://www.sheikhmohammed.co.ae/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=f3884c8631cb4110VgnVCM10000b0140a0aRCRD>.

⁶¹ Šajch Saíd bin Maktúm, vláda 1912 – 1958.

<http://www.trekway.com/united-arab-emirates/photos-079-arab.html>.

⁶⁴Šajch Rášid bin Saíd Maktúm (vpravo, vláda 1958 - 1990), Jeho Výsost šajch Muhammad bin Rášid Maktúm.

<http://gulfnews.com/life-style/people/a-wealth-of-accomplishments-1.695482>.

⁷¹Šajch Maktúm bin Rášid Maktúm, vláda 1990 – 2006.

<http://goddessaintnoblewomannun.blogspot.com/2012/01/january-4-2012.html>.

⁷⁸ Šajch Muhammad bin Rášid Maktúm, vláda 2006 – současnost.

http://www.time.com/time/specials/2007/article/0,28804,1733748_1733756_1735876,00.html.

⁹⁰ Šajch Hamdan bin Muhammad bin Rášid Maktúm

<http://www.flickr.com/photos/35010396@N03/favorites/?view=lq>.

